

ווינברג, רבי יחיאל יעקב (תרמ"ה-תשכ"ו; 1885-1966)

מגדולי פוסקי ההלכה בדורו ומראשי בית המדרש לרבנים בברלין. הרב יחיאל יעקב ווינברג היה מתלמידיה המובהקים של תנועת המוסר ומגדולי פוסקי ההלכה בדורו. הוא נולד בפולין בשנת תרמ"ה (1885), ולמד בצעירותו בישיבות מיר וסלובודקא, שם התוודע לתנועת המוסר ונשבה בקסמיה. כבר בצעירותו נתפרסם הרב ווינברג כעילוי הן בלימודי הגמרא והן בלימודי המוסר, וזאת במקביל ללימודיו הכלליים אותם השלים מאוחר יותר בכמה אוניברסיטאות בגרמניה.

עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה נסע הרב ווינברג לגרמניה, שם התוודע לשיטת 'תורה עם דרך ארץ' מייסודו של הרש"ר הירש, כמו גם למחשבה ההלכתית וההגותית של הרב עזריאל הילדסהיימר.

עד מהרה השתלב הרב ווינברג בבית המדרש לרבנים מייסודו של הרב הילדסהיימר בברלין והחל ללמד בו ובהמשך עמד בראשו. בתקופה זו היה מראשי הפוסקים בגרמניה. בפסיקתו נתן ביטוי לעמדתו ביחס לחברה היהודית בגרמניה שראתה בחיוב את שילוב המסורת עם המודרנה בדרכה המערב-אירופאית. בה בעת העריך הרב ווינברג את עולם התורה המעמיק של מזרח-אירופה ולשם נהג לשלוח את תלמידיו המצטיינים.

הרב ווינברג מילא תפקיד חשוב בהתמודדות מול האתגרים ההלכתיים שניצבו בפני יהדות גרמניה בשנים הראשונות למשטר הנאצי, ובעיקר בדיון בעניין איסור השחיטה. הוא נודע בזכות יכולתו לתת מענה אמיתי לצרכים המיוחדים של הציבור הדתי בתקופת המשבר. בשנת 1938 הוצע לרב ווינברג לברוח לאנגליה, שם הובטחה לו משרת הרב הראשי בלונדון, אך התלבטויותיו, כמו גם מחלה שתקפה אותו, עיכבו את יציאתו. בפרוץ מלחמת העולם השנייה שהה הרב ווינברג בלובלין ומשם עבר לוורשה ושהה שם במרבית שנות המלחמה. למרות מיעוט המידע על פעילותו בתקופת המלחמה ידוע שהוא הפך לאחת הדמויות הרבניות המרכזיות בגטו וורשה ושימש שם בתפקידי ציבור והנהגה חשובים. מתוקף היותו אזרח חוץ (של מדינת ליטא), הוא נאסר טרם חיסול גטו וורשה ונשלח למחנה הסגר בגרמניה, שם הוחזק עד לסיום המלחמה.

לאחר המלחמה טופל הרב ווינברג, שהיה במצב בריאותי רעוע, על-ידי ארגונים דתיים ולאחר שכוחותיו שבו אליו הוא היה לפוסק החשוב ביותר באירופה. ממקום מושבו בשוויץ ניהל התכתבויות הלכתיות ענפות עם רבנים ברחבי העולם ופרסם את השו"ת 'שרידי אש', שחלקו הראשון עוסק בדיון ההלכתי בנושא חוק השחיטה.

מתוך: שבר בת עמי, פרקים בתולדות היהדות הדתית בתקופת השואה, יד ושם,
ירושלים